

Suomen Lähienergialiitto ry

Asiantuntijalausunto

Viite: HE 30/2015 vp ja VNS 1/2015 vp
YmV kuuleminen 9.10.2015

Lausunto hallituksen esityksestä valtion talousarvioksi vuodelle 2016 ja valtioneuvoston selonteosta julkisen talouden suunnitelmaksi vuosille 2016-2019

Suomen Lähienergialiitto ry kiittää lämpimästi eduskunnan ympäristövaliokuntaa lausuntopyynnöstä.

Lähienergialiitto edistää hajautetun uusiutuvan energian ja energian älykästä käyttöä. Liiton tavoitteena on tehdä puhtaan energian hyödyntämisestä suomalaisille mahdollisimman vaivatonta. Kansalaisten osallistaminen puhtaan energian tuotantoon on tärkeää mm. seuraavista syistä:

- Kuluttajilla on merkittävästi hyödyntämättömiä pääomia: kotitalouksilla on Suomen rahalaitoksissa yli 81 miljardin euron edestä talletuksia 0,32% kesikiorolla¹. Vertailun vuoksi kannattavien energiatehokkuus- ja lämpöpumppuinvestointien sisäinen korkokanta on yli 10%.
- Puhtaan energian edistäminen demokratiassa on tärkeää toteuttaa sosiaalisesti tasapuolisella tavalla. Tutkimusten mukaan kansalaisia osallistavat taloudelliset tulonjako- ja hyödynjakomallit edistävät merkittävästi uusiutuvan energian hyväksyttävyyttä.² Tämä periaate on ollut keskeisessä roolissa monien maiden energiapolitiikassa, kuten esimerkiksi Tanskassa ja Saksassa.
- Asukassektori tarjoaa erittäin merkittäviä liiketoimintamahdollisuuksia lukuisille puhtaita energiateknologioita, energiatehokkuus- ja kysyntäjoustoratkaisuja tarjoaville yrityksille. Rakennetun ympäristön lähienergiaratkaisuissa on merkittävä vientimahdollisuus, koska rakennettuun ympäristöön integroitu puhdas energia kasvaa kaikkialla maailmassa.

Hallituksen ehdottamat taloudelliset ohjauskeinot eivät edistä puhtaan energian käyttöä kansalaisia osallistavalla tavalla. Suomalaisten kuluttajien potentiaali osallistua uusiutuvan sähkön tuottamiseen, öljyn käytön vähentämiseen sekä cleantechin ja biotalouden edistämiseen jää hyödyntämättä. Talouslamasta johtuen energiaremontit etenevät nyt rakennussektorilla hitaasti, vaikka ne olisivat taloudellisesti kannattavia. Suomessa 200 000 taloa lämpenee edelleen tuontiöljyllä, jota kuluu lämmitykseen noin 500 miljoonaa litraa

¹ Lähde: Suomen Pankki. 30.9.2015. Saatavissa:

http://www.suomenpankki.fi/fi/tilastot/tase_ja_korko/pages/tilastot_rahallaitosten_lainat_talletukset_ja_korot_talletukset_kotit_talletukset_kanta_j_64d0d40e.aspx

² Walker, G., & Devine-Wright, P. (2008). Community renewable energy: What should it mean?. Energy policy, 36(2), 497-500.

Warren, C. R., & McFadyen, M. (2010). Does community ownership affect public attitudes to wind energy? A case study from south-west Scotland. Land Use Policy, 27(2), 204-213.

vuodessa tarkoittaen noin 443 miljoonan euron menoa. Ruotsissa polttoöljyn veroja korotettiin tuntuvasti jo 20 vuotta sitten, jonka jälkeen lähes 300 000 öljykattilaa on vaihdettu maalämpö-, bio- ja aurinkoenergiajärjestelmiin.

Lähienergialiitto ehdottaa seuraavia toimenpiteitä:

1. Hallituksen kärkihankkeiden mukainen 100 milj. euron lisärahoitus uusiutuvan energian ja uuden energiateknologian investointitukiin vuosina 2017–2018 ei ole riittävä satsaus puhtaan energian edistämiseksi. Summaa tulisi korottaa, jotta sillä alkaisi olla suotuisa vaikutus hallituksen energiatavoitteiden saavuttamiselle. Vuodelle 2016 on esitetty käytännössä vain 16 miljoonan euron korotusta TEM:n investointitukiin eikä YM:n alaiselle ARA:n energia-avustuksiin ole varattu mitään. Toisaalta 30 miljoonan euron satsaus cleantech- ja biotalousratkaisujen sekä innovaatioiden kaupallistamisen tukemiseen on hyvä panostus.
2. Ehdotettu lämmitysöljyn veronkorotus ei edistä energiaremontteja, koska raakaöljyn nykyinen sekä futuurien markkinahinta³ on niin alhaalla. Öljyn markkinahinta on laskenut niin paljon, että esitetty 2,66 snt/l veronkorotus ei riitä nostamaan nykyistä lämmitysöljyn hintaa 79 snt/l läheskään vuoden 2013 tasolle 110,6 snt/l⁴. Kotitalouksien sähkönhinta on taas ostovoimaan suhteutettuna 29 eurooppalaisesta maasta Suomessa halvin.⁵ Lämmitysöljyn ja kuluttajien sähköveron tuntuvilla korotuksilla voitaisiin rahoittaa puhtaan energian investointitukia (ks. kohta 1).
3. ARA:n energia-avustuksen palauttaminen kotitalouksille ja taloyhtiöille jatkuvan ympärivuotisen haun periaatteella esim. 30 miljoonalla eurolla. Jos se ei ole mahdollista, niin asukassektorin energiainvestoinnit kannattaisi siirtää hallinnollisesti YM:n alaisuudesta TEM:lle, jolloin asukassektorin energiaratkaisut voisi ottaa mukaan TEM:n energiatukien piiriin.

Esitettyjen keinojen avulla työllisyys ja talous kohenisivat, kuten lämpöpumppualan kokemus vuodelta 2011 osoittaa: tuolloin ARA:n tarjoamat energia-avustukset kiihdyttivät lämpöpumppuinvestointeja merkittävästi 20 miljoonalla eurolla. Kuluttajat maksoivat laitteista 23% arvonlisäveroa. Valtio sai arvonlisäverotuloja 23 miljoonaa euroa, joten valtion ALV-tulot ylittivät avustusmenot. Avustusten myötä liiketoimintaa syntyi 100 miljoonalla eurolla, josta kotimaisen työn osuus oli merkittävä.

Rakennusten energiatehokkuuden parantaminen sekä öljylämmityksen vaihtaminen lämpöpumppuihin, bioenergiaan ja aurinkolämpöön edistäisi työpaikkojen syntyä, suomalaista yritystoimintaa sekä kotimaisen puhtaan energian käyttöä.

Lisätietoja: Toiminnanjohtaja, DI Karoliina Auvinen, puh. 050 4624727,
karoliina@lahienergia.org

³ End of day Commodity Futures Price Quotes for Crude Oil WTI (NYMEX). Read more:

<http://www.nasdaq.com/markets/crude-oil.aspx#ixzz3nyNQsCZM>

⁴ Öljytuotteiden kuluttajahintaseuranta. Viitattu 8.9.2015. Saatavissa:

<http://www.oil.fi/fi/tilastot-1-hinnat-ja-verot/11-oljytuotteiden-kuluttajahintaseuranta>

⁵ Energy price index. 2015: Available: <http://www.energypriceindex.com/>